

**КОЛЕДЖ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ВІННИЦЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»**

**Музично-педагогічне відділення
Циклова комісія викладачів дошкільних психолого-педагогічних
дисциплін**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заслушник директора з навчальної роботи

Оксана КОГУТЮК

«30» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

12 ФАХОВІ МЕТОДИКИ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ:

**12.1 ОСНОВИ ПРИРОДОЗНАВСТВА І МЕТОДИКА ОЗНАЙОМЛЕННЯ
ДІТЕЙ З ПРИРОДОЮ**

освітньо-професійної програми Дошкільна освіта
підготовки фахового молодшого бакалавра
за галуззю знань 01 Освіта / Педагогіка
спеціальності 012 Дошкільна освіта

Вінниця 2024

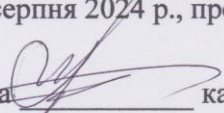
Робоча програма освітнього компонента 12 Фахові методики дошкільної освіти: 12.1 Основи природознавства і методика ознайомлення дітей з природою з підготовки фахових молодших бакалаврів за галуззю знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 012 Дошкільна освіта

РОЗРОБНИК:

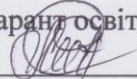
Ольга ТАРАШЕВСЬКА, викладач вищої категорії, викладач-методист

СХВАЛЕНО

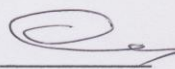
Методичною радою Коледжу фахової передвищої освіти
«29» серпня 2024 р., протокол № 1

Голова канд. пед. наук, доц. Андрій КРИЖАНОВСЬКИЙ

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми Дошкільна освіта
 доктор філософії Марина СОРОЧАН

Робочу програму розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії викладачів дошкільних психолого-педагогічних дисциплін
«28» серпня 2024 р., протокол № 1

Голова циклової комісії Ольга КЛИМЕНКО

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти / освітньо-професійний ступінь	Характеристика освітнього компонента		
		Денна форма навчання		
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Статус освітнього компонента Обов’язковий		
	Спеціальність 012 Дошкільна освіта			
Загальна кількість годин – 120	Освітньо-професійний ступінь – фаховий молодший бакалавр	Рік підготовки: 3-й; 4-й		
		Семестр: 5-й; 6-й;7-й		
		Лекції 51	Семінари 10	Практ. 20
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних– 5 с.–2 год., 6с.–1год., 7 с.–2 год.; самостійної роботи здобувача освіти – 1,5		Самостійна робота 39		
		Вид контролю: екзамен		

2. Мета, завдання, програмні компетентності та результати навчання

2.1.Мета, завдання освітнього компонента

Мета: метою викладання освітнього компонента Фахові методики дошкільної освіти: Основи природознавства і методика ознайомлення дітей з природою є формування екологічної компетентності та екологічної свідомості майбутніх фахівців дошкільної освіти, забезпечення їх необхідним об'ємом теоретичних знань, умінь і навичок, методів ознайомлення дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку з об'єктами та явищами природи, форм організації освітньої роботи, що дають можливість молодому спеціалісту проводити ознайомлення з природою дітей дошкільного віку відповідно до сучасних вимог.

Завдання: основними завданнями вивчення освітнього компонента Фахові методики дошкільної освіти: Основи природознавства і методика ознайомлення дітей з природою є:

- оволодіння майбутніми вихователями закладів дошкільної освіти системою знань про особливості природних умов України, історію розвитку поглядів на використання природи як засобу гармонійного виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку в контексті її пізнання;
- опанування знаннями про завдання, зміст, форми та методи роботи, щодо ознайомлення з природою дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку;
- розкриття перспектив використання могутнього потенціалу природи для гуманізації педагогічного процесу: розвитку розумових, моральних, естетичних сторін особистості, зміцнення здоров'я дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку;
- формування навичок використання об'єктів і явищ природи у роботі з дітьми дошкільного (раннього та передшкільного) віку;
- самостійного набуття природознавчих знань шляхом спостережень, експериментів, роботи з довідковою літературою;
- формування і розвиток патріотичних почуттів та національної самосвідомості здобувачів освіти на основі любові до природи України та турботливого ставлення до неї;
- розвиток екологічного чуття та екологічної свідомості, збагачення естетичних вражень та формування системи цінностей у здобувачів освіти.

2.2. Програмні компетентності

2.2.1. Інтегральна компетентність.

Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання та практичні

проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти та характеризується комплексністю та невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль за іншими особами у визначених ситуаціях.

2.2.2. Загальні компетентності

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Здійснення безпечної діяльності.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК7. Здійснення безпечної діяльності

ЗК8. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

2.2.3. Спеціальні компетентності

СК1. Здатність до формування наскрізних умінь у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку: виявляти творчість та ініціативність, керувати емоціями, висловлювати та обґрунтовувати власну думку, критично мислити, ухвалювати рішення, розв'язувати проблеми та співпрацювати в колективі.

СК3. Здатність до формування в дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку навичок безпечної поведінки в довкіллі, навичок орієнтування на сталий розвиток.

СК5. Здатність до формування у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку взаємин з оточенням (предметним, природним, соціальним).

СК8. Здатність до навчання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.

СК9. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста, поваги до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів, народних символів).

СК13. Здатність до організації освітнього процесу з урахуванням індивідуальних фізичних і психічних можливостей дітей в найбільш оптимальних для них формах.

СК14. Здатність до саморозвитку та самореалізації з використанням перспективного педагогічного досвіду, освітніх інновацій у професійній діяльності.

2.3. Результати навчання

2.3.1. Програмні результати навчання за ОПП.

РН1. Упорядковувати універсальне, розвивальне середовище у групах раннього та передшкільного віку з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дитини.

РН2. Планувати та організовувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням принципів здоров'язбереження, особистісно зорієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

РН3. Встановлювати зв'язок між процесом розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку відповідно до їхніх вікових особливостей.

РН6. Формувати моральні цінності у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку відповідно до морально-етичних норм.

РН7. Передбачати та оцінювати результати власної діяльності з урахуванням закономірностей освітнього процесу закладу дошкільної освіти.

РН8. Визначати концептуальні засади, принципи, мету завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН9. Визначати завдання і зміст специфічно дитячих видів діяльності (предметно-практичної, ігрової, пізнавальної) та організовувати їх відповідно до освітніх програм.

РН10. Організовувати умови безпечного середовища у природному, предметному та соціальному оточенні в процесі організації різних видів діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН16. Володіти методиками та технологіями зони актуального та ближнього розвитку дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку різного рівня розвитку.

РН18. Організовувати та розділяти предметно-просторове розвивальне середовище на осередки діяльності в групах дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН19. Аналізувати перспективний педагогічний досвід в системі дошкільної освіти та використовувати його в подальшій роботі з дітьми дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН20. Забезпечувати формування наскрізних умінь особистості дитини в різних видах діяльності в умовах закладу дошкільної освіти.

2.3.2. Результати навчання за освітнім компонентом.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти повинні:

знати:

- завдання ознайомлення дошкільників з природою;
- сучасні наукові дослідження та надбання практики з питань організації роботи з ознайомлення дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку;
- умови ефективності навчально-виховного процесу щодо вирішення завдань ознайомлення дошкільників з природою;
- зміст знань про найбільш цікаві об'єкти і явища природи, доступні спостереженню об'єкти Космосу (Сонце, місяць, зорі, планети);
- зміст знань про оточуючий світ природи окреслений у Базовому компоненті дошкільної освіти в Україні та програмах навчання та виховання дітей в закладах дошкільної освіти та сім'ї;
- зміст знань про природу України, видову різноманітність, екологічні проблеми, збереження та примноження природи;
- зміст знань про вплив природи на формування особистості дітей дошкільного(раннього та передшкільного) віку.

Вміти:

- визначати завдання та зміст знань дітей дошкільного(раннього та передшкільного) віку про світ природи, окреслений в Базовому компоненті дошкільної освіти України та чинних освітніх програмах для дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку;
- організовувати розвивальне природниче середовище у групах раннього та передшкільного віку закладу дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей, для їх практичного вправлення у догляді за кімнатними рослинами, постійними та тимчасовими мешканцями (птахами, ссавцями, акваріумними рибками) та здійснення самостійної пошуково-дослідницької діяльності в кутку природи та науково природничому центрі (лабораторії);
- володіти безпосередніми та опосередкованими методами ознайомлення дітей з природою, прийомами розвитку сенсорних відчуттів дітей, комунікативних навичок;
- визначати та аналізувати знання дітей про світ природи для визначення

перспективних ліній освітньої роботи з ними, з врахуванням темпів індивідуального розвитку; використовувати різні види діяльності в умовах закладу дошкільної освіти;

- знайомити дітей з народними традиціями шанування природи, обрядами, святковими сезонними діями; малими фольклорними жанрами, легендами, піснями природничого змісту;
- визначати тематику спостережень в живій та неживій природі та проводити їх в кутку природи, на ділянці закладу дошкільної освіти, в найближчому природному оточенні, з врахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку;
- володіти методикою проведення різноманітних ігор (дидактичних, рухливих, з природним матеріалом тощо), що закріплюють знання про об'єкти природи; елементарних дослідів та використовувати їх під час екскурсій, цільових та щоденних прогулянок та самостійної діяльності дітей;
- організовувати працю дітей в природі(кутку природи, городі, квітнику), шляхом залучення їх до виконання трудових доручень, чергувань, колективної та індивідуальної праці;
- вивчати досвід колег, аналізувати його та впроваджувати у власну педагогічну діяльність;
- для забезпечення єдності впливу на дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку надавати консультативну допомогу батькам щодо організації їх спілкування з дитиною під час відпочинку родини на природі та використовувати його (відпочинок) з метою розвитку почуттів, мислення, мовлення дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

3. Програма освітнього компонента

5 СЕМЕСТР

Тема 1. Предмет природознавство як наука. Природа Космосу

Поняття про природознавство, як навчальну дисципліну. Єдність природи.

Взаємозв'язок планети Земля з природою Космосу. Характеристика планети Земля.

Тема 2. Місяць- природний супутник Землі. Зоряні скупчення

Місяць-природний супутник Землі. Ознайомлення дітей з Місяцем.

Зорі та зоряні скупчення. Досягнення людства у вивченні та дослідженні Космосу. Астрономічні спостереження з дітьми дошкільного віку.

Тема 3. Характеристика планет Сонячної системи

Характеристика планет сонячної системи.

Характеристика Сонця – найближчої зірки. Міфи та легенди про космічний простір.

Тема 4. Характеристика рельєфу України

Характеристика рельєфу України. Роль рельєфу місцевості у природі та діяльності людини.

Характеристика височин України. Характеристика низовин України. Характеристика гірських районів України. Використання краєвидів в освітній роботі з дітьми.

Тема 5. Води України, їх характеристика

Загальна характеристика вод України та їх особливостей; моря України (Чорне та Азовське море).

Загальна характеристика річок України. Проблема охорони вод України.

Тема 6. Природні зони України

Природні зони України. Загальна характеристика лісостепової зони, характеристика степової зони.

Загальна характеристика зони мішаних лісів.

Загальна характеристика зони середземноморських субтропіків.

Тема 7. Рослинний світ. Рослини лісу

Різноманітність рослинного світу, значення рослин в природі та житті людини. Поняття про фітоценоз, як рослинне угруповання.

Рослини лісу, характеристика ярусів рослинності лісу. Ознайомлення дошкільників з рослинами. Проблеми охорони рослинного світу.

Тема 8. Характеристика рослинності луків та водойм

Види луків: суходільні, заплавні, гірські. Рослини луків, їх характеристика, особливості лучної рослинності.

Рослини водойм, характеристика основних ярусів рослин водойм, особливості їх розташування. Ознайомлення дошкільників з рослинами луків та водойм.

Паркова рослинність, види парків. Ознайомлення дошкільників з рослинами парків.

Тема 9. Тваринний світ України, кишковопорожнинні, молюски

Різноманітність тваринного світу. Значення тварин в природі та житті людини.

Характеристика типу кишковопорожнинні. Ознайомлення дошкільників з медузами.

Характеристика типу молюски, особливості їх будови. Ознайомлення дошкільників з окремими представниками молюсків.

Тема 10. Характеристика класу членистоногі

Тип членистоногі, особливості їх будови та пристосувань до різноманітного способу життя, їх охорона.

Ознайомлення дошкільників з окремими представниками класу ракоподібні, павукоподібні, комахи. Комахи занесені до Червоної книги.

Тема 11. Характеристика класу земноводні

Клас земноводні, особливості будови. Хвостаті та безхвості земноводні.

Характеристика класу плазуни. Особливості їх будови, значення в природі та житті людини. Ознайомлення дошкільників з окремими представниками класу земноводні та плазуни. Охорона плазунів.

Тема 12. Характеристика класу ссавці та птахи

Клас ссавці, характеристика класу ссавці, особливості їх будови, значення.

Характеристика класу птахи, особливості їх будови. Охорона птахів. Ознайомлення дошкільників з окремими представниками класу ссавці та птахи, сезонні явища в житті тварин.

6 СЕМЕСТР

Тема 13. Становлення і розвиток методики ознайомлення дошкільників з природою. Завдання та зміст ознайомлення дітей з природою у ЗДО

Становлення і розвиток методики ознайомлення з природою. Використання природи у вихованні та всебічному розвитку дітей в історії української педагогіки.

Завдання та зміст ознайомлення дітей дошкільного віку з природою. Принципи підбору знань про природу для дітей дошкільного віку. Характеристика розділу ознайомлення з природою в діючих програмах навчання та виховання в ЗДО. БКДО в Україні змістовна лінія «Природа Всесвіту», «Природа Землі».

Тема 14. Куток природи ЗДО, як основна база ознайомлення з природою. Характеристика кімнатних квітів

Куток природи ЗДО, його освітнє, виховне значення; розміщення і обладнання кутка природи. Вимоги до обладнання кутка природи: педагогічні, гігієнічні. Правила відбору об'єктів до кутка природи.

Створення науково-природничого центру в кутку природи, вимоги до його обладнання.

Характеристика кімнатних квітів кутка природи, їх види (декоративно-листяні, виткі, красиво-квітучі, цибулинні, сукуленти), особливості догляду.

Тема 15. Характеристика тварин кутка природи

Птахи в кутку природи, їх характеристика, особливості утримання.

Влаштування акваріуму та догляд за ним; характеристика акваріумних риб, особливості утримання.

Ссавці – постійні мешканці кутка природи. Утримання ссавців в кутку природи. Постійні та тимчасові мешканці кутка природи. Сезонні зміни в кутку природи.

Тема 16. Ділянка закладу дошкільної освіти, вимоги до її облаштування

Навчально-виховне значення ділянки закладу дошкільної освіти, вимоги до планування і озеленення ділянки.

Характеристика рослин, особливості догляду за ними, створення квітників та городу у ЗДО. Підбір декоративних квіткових рослин: багаторічних, дворічних, однорічних. Планування городу.

Тема 17. Екологічна стежина закладу дошкільної освіти

Екологічна стежина в ЗДО, її навчально-виховне значення. Створення паспорту на екологічну стежину, її облаштування.

Форми роботи з ознайомлення дошкільників з природою на екологічній стежині(заняття, хвилини-милування, спостереження, пошуково-дослідна робота тощо), планування освітнього маршруту.

7 СЕМЕСТР

Тема 18. Методи ознайомлення дітей з природою. Наочні методи ознайомлення дітей дошкільного віку з природою

Класифікація методів ознайомлення дошкільників з природою. Залежність вибору методу і прийомів навчання від змісту знань і особливостей пізнавальної діяльності дітей дошкільного віку.

Спостереження - основний метод ознайомлення дошкільників з природою. Значення спостережень для формування екологічної компетентності та екологічної свідомості дітей дошкільного віку.

Характеристика різних видів спостережень: за тривалістю, за характером пізнавальних завдань , за способом організації дітей, за метою. Особливості організації та методика керівництва різними видами спостережень. Створення умов для проведення спостережень, підготовка вихователя до проведення спостережень, структура спостереження.

Технічні засоби, їх використання в ознайомленні дошкільників з природою, можливості використання комп'ютерної техніки в ЗДО.

Використання ілюстративного матеріалу, розглядання картин, їх місце, значення, методика використання в різних вікових групах.

Тема 19. Практичні методи ознайомлення дітей дошкільного віку з природою

Праця в природі як один з методів ознайомлення з природою, її значення, педагогічні та гігієнічні вимоги до праці. Зміст праці дітей в різних вікових групах. Форми організації праці в природі (доручення, чергування, колективна праця). Види праці в природі, їх зміст у різних вікових групах, методика керівництва.

Нескладні досліди як метод ознайомлення з природою, значення дослідів, методика їх організації та проведення, види дослідів(в живій та неживій природі).

Тема 20. Гра як метод ознайомлення з природою

Гра як метод ознайомлення дітей дошкільного віку з природою. Роль і місце різноманітних ігор у систематизації знань дітей про природу

Дидактичні ігри, їх види, зміст, методика проведення у різних вікових групах, своєрідність дидактичних ігор природознавчого змісту.

Творчі рольові ігри., що відображають уявлення дітей про природу. Керівництво сюжетно-рольовими іграми дітей, підготовка вихователя до їх проведення.

Використання будівельно-конструктивних ігор для вивчення властивостей природних матеріалів.

Рухливі ігри як засіб закріплення знань про характерні поведки тварин. Використання рухливих ігор на заняттях і в повсякденному житті, методика їх керівництва.

Тема 21. Словесні методи ознайомлення дітей дошкільного віку з природою

Характеристика словесних методів ознайомлення дошкільників з природою, їх значення. Розповіді вихователя про природу, їх значення та місце в системі формування екологічної компетентності у дітей дошкільного віку. Види розповідей про природу.

Дитяча природознавча література як метод ознайомлення з природою, вимоги до дитячої природознавчої книжки. Ознайомлення дошкільників з дитячою природознавчою літературою, методика її використання в різних вікових групах.

Бесіда як метод ознайомлення дошкільників з природою. Види бесід, їх характеристика, вимоги до проведення. Методика проведення бесід про природу. Роль бесід в систематизації знань дітей про природу.

Тема 22. Метод моделювання в ознайомленні дітей дошкільного віку з природою

Роль методу у формуванні уявлень дітей про об'єкти та явища природи, засвоєнні дітьми знань про причинно-наслідкові зв'язки і залежності в природі. Зв'язок моделювання зі спостереженнями та іншими методами.

Тема 23. Характеристика форм ознайомлення дітей дошкільного віку з природою

Загальна характеристика основних форм ознайомлення дітей з природою. Необхідність використання різноманітних форм навчання у освітньому процесі ЗДО та сім'ї. Заняття як важлива форма ознайомлення дошкільників з природою.

Заняття як важлива форма ознайомлення дошкільників з природою.

Щоденні прогулянки як форма організації роботи по ознайомленню дошкільників з природою, їх структура.

Свята та розваги природознавчого змісту, їх виховний потенціал.

Цільова прогулянка як форма ознайомлення з природою, методика її проведення. Відмінність цільової прогулянки від екскурсії.

Тема 24. Екскурсія як особливий вид заняття в природі

Екскурсії як особливий вид занять. Місце екскурсій в системі роботи з ознайомлення дошкільників з природою в умовах ЗДО. Значення екскурсій та їх види. Структура екскурсії, методика проведення.

Після екскурсійна робота з дітьми дошкільного віку.

Тема 25. Заняття, як важлива форма ознайомлення дошкільників з природою

Заняття, як важлива форма ознайомлення дошкільників з природою їх значення і місце у системі роботи з ознайомлення дітей різних вікових груп з природою, зміст знань, умінь і навичок, що формуються на заняттях з природознавства, відповідно до вимог програми.

Види занять (тематичні, комплексні, інтегровані), їх місце у системі роботи з ознайомлення дітей з природою. Методика проведення занять з ознайомлення з природою в різних вікових групах. Відбір матеріалу.

Використання інноваційних методів під час ознайомлення дошкільників з природою.

Тема 26. Планування роботи по ознайомленню дошкільників з природою

Значення та основні принципи планування системи занять з ознайомлення дошкільників з природою на сезон, поступове ускладнення матеріалу. Відбір методів проведення занять, що забезпечують засвоєння дітьми системи знань, практичних умінь та навичок, формують екологічну компетентність та екологічну свідомість у дітей дошкільного віку.

Види планів. Облік виконаної роботи з ознайомлення з природою та досягнень дітей.

Спільна робота ЗДО з батьками з екологічного виховання, форми роботи. Використання нетрадиційних, інтерактивних форм роботи з батьками.

4. Структура освітнього компонента

Назва тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	усього	аудиторні	у тому числі			самост. робота
			лекції	семінари	практичні	
5 семестр						
Тема 1. Предмет природознавство як наука. Природа Космосу	3	2	2	-	-	1
Тема 2. Місяць - природний супутник Землі, зорі та зоряні скупчення.	3	2	2	-	-	1
Тема 3. Характеристика Сонячної системи.	5	4	2	-	2	1
Тема 4. Характеристика рельєфу України	3	2	2	-	-	1
Тема 5. Води України, їх характеристика	3	2	2	-	-	1
Тема 6. Природні зони України	5	4	2	2		1
Тема 7. Рослинний світ. Рослини лісу, їх характеристика.	5	4	2	-	2	1
Тема 8. Рослини луків, водойм, парків, їх ярусність.	3	2	2	-	-	1
Тема 9. Тваринний світ України, кишковопорожнинні, молюски.	3	2	2	-	-	1
Тема 10. Характеристика типу членистоногі.	3	2	2	-	-	1
Тема 11. Клас земноводні, плазуни	3	2	2	-	-	1
Тема 12. Характеристика класу ссавці, птахи.	5	4	2	-	2	1
Разом	44	32	24	2	6	12
6 семестр						
Тема 13.Становлення і розвиток методики ознайомлення дітей з природою. Завдання та зміст ознайомлення дітей з природою у ЗДО.	6	4	2	2	-	2
Тема 14. Куток природи ЗДО, як основна база ознайомлення	6	4	2	-	2	2

дошкільників з природою. Характеристика кімнатних рослин.						
Тема 15. Характеристика тварин кутка природи.	6	4	2	2	-	2
Тема 16. Ділянка закладу дошкільної освіти, вимоги до її облаштування.	6	4	2	-	2	2
Тема 17. Екологічна стежина закладу дошкільної освіти.	3	1	1	-	-	2
Разом	27	17	9	4	4	10
7 семестр						
Тема 18. Методи ознайомлення з природою. Наочні методи ознайомлення дітей дошкільного віку з природою.	6	4	2	-	2	2
Тема 19. Практичні методи ознайомлення дітей дошкільного віку з природою.	6	4	2	-	2	2
Тема 20. Гра як метод ознайомлення з природою.	3	2	2	-	-	1
Тема 21. Словесні методи ознайомлення з природою.	6	4	2	2	-	2
Тема 22. Метод моделей в ознайомленні дітей старшого дошкільного віку з природою.	4	2	2	-	-	2
Тема 23. Характеристика форм ознайомлення дітей дошкільного віку з природою.	4	2	2	-	-	2
Тема 24. Екскурсія як особливий вид заняття в природі.	6	4	2	-	2	2
Тема 25. Заняття, як важлива форма ознайомлення дітей дошкільного віку з природою, види занять.	8	6	2	2	2	2
Тема 26. Планування роботи з ознайомлення з природою у ЗДО	6	4	2	-	2	2
Разом	49	32	18	4	10	17
Усього годин	120	81	51	10	20	39

5. Теми семінарських занять

№ з/п	№ теми	Назва теми	К-ть годин
1.	6	Природні умови України, їх характеристика.	2
2.	13	Використання природи у вихованні дітей дошкільного віку в історії української педагогіки	2
3.	15	Куток природи ЗДО, як база ознайомлення з природою. Тварини кутка природи.	2
4.	21	Словесні методи ознайомлення дошкільників з природою. В. Сухомлинський «Школа під блакитним небом».	2
5.	25	Заняття, як важлива форма ознайомлення з природою дітей дошкільного віку.	2
Разом			10

6. Теми практичних занять

№ з/п	№ теми	Назва теми	К-ть годин
1.	3	Природа Космосу (підбір цікавого та доступного матеріалу для дітей дошкільного віку)	2
2.	7	Рослини лісу, їх особливості (підбір цікавої та доступної інформації для дітей дошкільного віку, художнього слова)	2
3.	9	Клас ссавці та птахи (підбір цікавої та доступної інформації для дітей дошкільного віку) .	2
4.	14	Особливості утримання кімнатних рослин в кутку природи ЗДО.	2
5.	19	Планування городу, квітника в ЗДО, екологічної стежини	2
6.	18	Написання та аналіз різного виду спостережень для дітей дошкільного віку.	2
7.	19	Написання конспектів дослідів в живій та неживій природі для дітей дошкільного віку.	2
8.	24	Написання конспектів екскурсій в природу для дітей старшого дошкільного віку (ліс, луки, водойми).	2
9.	25	Написання конспектів занять з ознайомлення з природою (тематичні)	2
10.	26	Написання календарного плану на 1 день з пріоритетом екологічних завдань	2
Разом			20

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом

8. Самостійна робота

№ з/п	№ теми	Назва теми	К-ть годин
1.	1	Аналіз БКДО в Україні освітня лінія «Природа Всесвіту».	1
2.	2	Зорі та зоряні скупчення (підбір художнього слова).	1
3.	3	Дослідження Космосу (повідомлення).	1
4.	4	Природа Вінниччини, рельєф, ознайомлення дошкільників з красвидами регіону.	1
5.	5	Проблеми охорони вод України (повідомлення).	1
6.	6	Природні зони України, рослинність природних зон.	1
7.	7	Рослини лісу занесені до Червоної книги (реферат).	1
8.	8	Охорона рослинного світу (презентація).	1
9.	9	Охорона тваринного світу України, тварини занесені до Червоної книги.	1
10.	10	Ознайомлення дошкільників з комахами (підбір художнього слова).	1
11.	11	Клас земноводні, плазуни (презентація)	1
12.	12	Охорона птахів (реферат).	1
13.	13	Формування особистості дитини засобами природи в сучасних наукових дослідженнях.	2
14.	14	Тимчасові мешканці кутка природи. Сезонні зміни в кутку природи.	2
15.	15	Акваріумні риби (презентації)	2
16.	16	Створення куточку лісу та дикорослих трав на ділянці дошкільного закладу.	2
17.	17	Організація екологічної стежини в ЗДО. Оформлення паспорту екологічної стежини.	2
18.	18	ТЗН в ознайомленні дошкільників з природою, використання комп'ютерів в ЗДО.	2
19.	19	Нескладні досліди як метод ознайомлення дітей дошкільного віку з природою. Сучасні дослідження.	2
20.	20	Дидактична гра, її місце в системі ознайомлення дошкільників з природою	2
21.	21	В.О. Сухомлинський дітям про природу (реферат).	2
22.	22	Використання інноваційних методів під час	2

		ознайомлення дітей дошкільного віку з природою.	
23.	23	Аналіз програм навчання та виховання у дошкільному навчальному закладі.	2
24.	24	В.О. Сухомлинський «Школа під блакитним небом» (реферат).	2
25.	25	Аналіз програм навчання та виховання у дошкільному навчальному закладі.	2
26.	26	Аналіз ППД з ознайомлення з природою	2
Разом			39

9. Методи та технології навчання

Методи викладання освітнього компонента Фахові методики дошкільної освіти: Основи природознавства і методика ознайомлення дітей з природою спрямовані на розв'язання навчальних завдань.

Вибір методів і технологій викладання та навчання здійснюється залежно від мети заняття, змісту, навчальних можливостей здобувачів освіти, особливостей особистості викладача, матеріально-технічного забезпечення.

Засоби навчання, які застосовуються при викладанні, є словесні, наочні й практичні. Серед форм та методів подачі навчального матеріалу з фахового компонента Фахові методики дошкільної освіти: Основи природознавства з методикою ознайомлення дітей з природою застосовуються:

1. Структурно-логічне навчання: поетапна організація системи навчання, що забезпечує логічну послідовність постановки і вирішення дидактичних завдань на основі поетапного відбору їх змісту, форм, методів і засобів із урахуванням діагностування результатів;

2. Контекстне навчання: ґрунтується на інтеграції різних видів діяльності, як навчальної, наукової, так і практичної.

3. Проблемне навчання, яке здійснюється на основі ініціювання самостійного пошуку здобувачем освіти знань через проблематизацію (викладачем) навчального матеріалу.

Застосовуються професійно-ігрові технології викладання: дидактичні системи використання різноманітних «ігор», під час проведення яких формуються вміння вирішувати завдання на основі компромісного вибору (ділові та рольові ігри, імітаційні вправи, тренінг, комп'ютерні програми тощо); діалогово-комунікаційні технології: сукупність форм і методів навчання, заснованих на діалоговому мисленні у взаємодіючих дидактичних системах суб'єкт-суб'єктного рівня.

Подані матеріали дозволяють здобувачеві освіти самостійно планувати терміни та обсяги змістової складової навчальної діяльності, прогнозувати її результативність

За рівнем активності: пояснювально-демонстраційний, дослідницький.

За функцією: усне викладання матеріалу, закріплення, самостійна робота щодо засвоєння навчального матеріалу, перевірка і оцінка знань та умінь.

Самостійна робота здобувачів освіти включає дві складові: самостійна підготовка до аудиторних занять, до занять у режимі онлайн, підготовка до тематичного тестового контролю та рубіжного контролю.

10. Методи та форми контролю

Методами та формами контролю результатів навчання є: екзамен; командні проекти; реферати, есе; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; студентські презентації та виступи на наукових заходах; інші види індивідуальних та групових завдань.

Форми контролю знань здобувачів:

- поточний;
- підсумковий екзамен.

Поточний контроль знань здобувачів протягом одного семестру включає оцінку за роботу на семінарських заняттях, практичну та самостійну роботу.

Підсумковий контроль знань проводиться у формі екзамену за екзаменаційними білетами, кожен з яких включає два питання (письмово чи усно). Екзаменаційні білети повинні бути затвердженими в установленому порядку.

Екзамен є обов'язковою підсумковою формою контролю, яка дає змогу оцінити системне, а не фрагментарне засвоєння навчального матеріалу і не може бути зведена до рівня поточних форм контролю.

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Критерії та засоби оцінювання запланованих програмних результатів навчання

Критеріями ефективності запланованих результатів навчання є глибина та дієвість знань, системність та усвідомленість знань.

Методами і засобами оцінювання підготовки до занять та виконання практичних завдань виступають: усний контроль (індивідуальне і фронтальне опитування здобувачів освіти); засоби письмового контролю (тестові завдання, контрольні роботи, ситуаційні задачі), індивідуальні завдання – написання рефератів.

Рейтингова система оцінювання дозволяє врахувати рівень знань, поточну підготовку студентів до аудиторних занять та визначити рівень засвоєння навчального матеріалу окремої теми. Підсумкова оцінка виставляється після складання екзамену за рейтинговими показниками.

**Критерії оцінювання знань запланованих
програмних результатів навчання**

Оцінка «відмінно». Здобувач освіти відповідно до освітнього компонента виявив всебічні, системні й глибокі знання навчального матеріалу, володіє відомостями з основної і додаткової літератури, сформулював повні відповіді на всі поставлені запитання, виявив креативність та уміння творчого застосування набутих теоретичних знань для вирішення практичних завдань; має загальний високий рівень ерудиції та культури мови, здатний до самостійного поповнення надбаних знань і умінь у процесі подальшої навчальної роботи та професійної діяльності.

Оцінка «добре». Здобувач освіти міцно засвоїв програмний матеріал, вміє логічно і послідовно його викласти, має повні та системні знання з освітнього компонента, точно формулює означення й правила, не допускає істотних помилок у відповідях на запитання, вільно оперує навчальним матеріалом освітнього компонента, знає наукову й довідкову літературу, має здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Виявив уміння застосування набутих теоретичних знань для вирішення практичних завдань, глибоко розуміє матеріал але знання з окремих тем мають неповний характер, немає достатньої самостійності в аргументації відповідей, у відповідях він допускає недоліки, які може самостійно виправити.

Оцінка «задовільно». Здобувач освіти виявив знання основного навчального матеріалу в необхідному для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності обсязі, виявив поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, давав неповні відповіді на поставлені запитання із застосуванням певних штампів, виявив уміння репродуктивного вирішення практичних завдань, у процесі їхнього виконання допускав суттєві помилки, які міг усунути лише за допомогою викладача.

Оцінка «незадовільно». Здобувач освіти не засвоїв переважної частини програмного матеріалу, має поверхове, фрагментарне уявлення про освітній компонент, допускав принципові помилки при виконанні передбачених програмою завдань, на більшість запитань не давав відповіді, не здатний використати наявні знання під час виконання простих практичних завдань, але спроможний самостійно доопрацювати програмний матеріал і підготуватися до повторного складання.

11. Рекомендовані джерела інформації

11.1. Базова література

1. Беленька Г. В. Віконечко в природу: методичний посібник для вихователів дітей дошкільного віку. Київ: Сім кольорів. 2014. С.56.
2. Дитина: Освітня програма для дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту В. О. Огнев'юк ; авт. кол.: Г. В. Беленька, О. Л. Богініч, В. М. Вертутіна, О.М. Половіна та ін.; наук. ред. Г.В. Беленька ; Мін. осв. і науки України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. С. 440.
3. Методичні рекомендації до Освітньої програми для дітей від 2 до 7 років «Дитина» / наук. ред. Г. В. Беленька, О. А. Половіна, І. В. Кондратець; авт. кол.: Г. В. Беленька, О. Л. Богініч, В. М. Вертутіна, К. І. Волинець та ін. Київ: ТОВ «АКМЕ ГРУП», 2021. С.568.
4. 4. Дошкільнятам про світ природи: Діти п'ятого року життя (середній дошкільний вік): навч.-метод. посіб. / Г.В.Беленька, О.А. Половіна. Настільна книжка вихователя. Київ: Генеза, 2016. С. 98.
5. Дошкільнятам про світ природи: Старший дошкільний вік: навч.-метод. посіб. / Г.В. Беленька, Т.С. Науменко, О.А. Половіна. Настільна книжка вихователя. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (лист МОН України від 12.07 2013 р. № 1/11-11415). Київ: Генеза. 2013. С.112.
6. Дошкільнятам про світ природи: Діти четвертого року життя (молодший дошкільний вік): навч.-метод. посіб. / Г.В.Беленька, О.А. Половіна. К.: Генеза. 2018. С. 128.
7. Присяжнюк Л. Еколого-природнича освіта дошкільнят у поліфонії інноваційних підходів. *Палітра педагога*. 2017. №6. С.3-6.
8. Яришева Н.Ф. Екологічне виховання дошкільників. Посібник для вихователів. Серія «Екологія і здоров'я». Київ: 2021. С.55.
9. Яришева Н.Ф. Природа України. Київ: Вища школа. 1995. С.334.
10. Яришева Н.Ф. Методика ознайомлення дітей з природою. Київ: Вища шк. 1995. С.255.
11. Яришева Н.Ф. Екологічне виховання дошкільників. Київ: Грамота. 2001. С.55.

11.2. Допоміжна література

1. Агіляр Туклер В.В. Методи формування природничо-екологічної компетенції дітей дошкільного віку. Проблеми педагогічної освіти: реалії сьогодення, нові ідеї та перспективи: матеріали науково-практичної конференції, 25-26 листопада. Полтава: видавництво «Молодий вчений», 2022. С.40-43.

2. Агіляр Туклер В.В. Екологічна стежина, як засіб формування природничо-екологічної компетентності дітей дошкільного віку. Наука, освіта та суспільство в XXI столітті: наукові ідеї та механізми реалізації: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 19 листопада. Кропивницький: Центр фінансово-економічних наукових досліджень, 2022. С.7-8.

3. Агіляр Туклер В.В. Формування екологічної свідомості дітей старшого дошкільного віку: матеріали V Регіональної науково-практичної конференції, 28 лютого, Нікополь: Навчально-методичний кабінет, 2023. С.6-8.

4. Базовий компонент дошкільної освіти України //Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.10.2021, №33 «Про затвердження Базового компонент дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти) нова редакція, 2021. С.37.

5. Беленька Г.В. Дитина в довкіллі: методичний посібник для вихователів дітей дошкільного віку. Київ: Сім кольорів, 2014. С.56.

6. Беленька Г.В. Знайомтеся: жук-сонечко. *Методична скарбничка вихователя*, №6. 2014. С. 36 – 39.

7. Беленька Г.В. Цільові прогулянки в природі: моральний аспект / Г.В. Беленька, О.А. Половіна. *Палітра педагога*, 2017. №6. С. 9-11.

8. Беленька Г.В. Пізнавальні прогулянки з дошкільниками / Г.В. Беленька, О.А. Половіна. *Палітра педагога*, 2017. №6. С. 25 – 34.

9. Гавриш Н., Саприкіна О. Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку: навч.-метод. посіб. для дошкільних навч. закладів/ за заг. ред. О. Пометун. Дніпропетровськ: Ліра. 2014. С.120

10. Лисенко Н.В. Еко-око: дошкільник пізнає світ природи: навчально-методичний посібник / Н.В. Лисенко К.: Видавничий дім «Слово». 2015. С. 352.

11. Плохій З. П. Формування у дітей дошкільного віку екологічної культури (теоретичні та методичні аспекти): монографія. Ін-т пробл. виховання НАПН України. Київ: Персона. 2010. С.319.

12. Пометун О. Освіта для сталого розвитку для дошкільнят. *Надихаємо на дії*. Електронний журнал. № 12(2).2013. С. 21-30.

13. Пометун О. Що таке «емпауермент-педагогіка»? *Надихаємо на дії*. 2018. № 1(1). С. 10-12.

11.3. Інтернет-ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Наукова бібліотека НПУ імені М.П. Драгоманова. URL: <http://lib.npu.edu.ua/>
3. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського. URL: <http://www.dnpb.gov.ua/>